

JANE DIEULAFOY

ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΣΑΧΟΥ

Μεταξύ τῆς δεκάτης πρωϊνῆς ὥρας καὶ τῆς μεσημβρίας, ὁ βασιλεὺς ζητεῖ τὸ πρόγευμά του τὸ ὁποῖον φερόμενον ὁλόκληρον ἐπὶ ἀπειρομεγέθους δίσκου συνίσταται, τὸ αὐτὸ σχεδὸν πάντοτε ἐκ ζωμοῦ γόρτων ὀξέων, συνοδευομένου ὑπὸ βεβρασμένου γάλακτος ἢ ὑγροῦ λεμωνίου, ἀρνίου ψητοῦ, ὀρνιθίων τρυφερῶν ὠνθυλευμένων δι' ὀμφακίου ἐμβάμματος καὶ ἐκ παντοίων ἄλλων καρυκευμάτων ἐκ πολλοῦ μήλων, συνοδευομένων ὑπὸ πιλαφίου κατεσκευασμένου ἐκ τῆς ἀρίστης τοῦ Μαζεντερὰν ὀρίξης.

Ὁ βασιλεὺς τρώγει καθαρώτατα διὰ τοῦ ἄκρου τῶν δακτύλων τῆς δεξιᾶς χειρός, πίνει ὕδωρ ψυχρότατον φερόμενον εἰς τὰ ἀνάκτορα δι' ἰδιαίτερου ὑδραγωγείου, καὶ μετ' ἐπιστάσις ἀκροᾶται τῆς ἀναγνώσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων, ἃς μεταφράζει αὐτῷ ὁ γάλλος ἱατρός Τολοζάν. Μετὰ τὸν σκληρὸν καὶ ξηρὸν τυρόν, τὸν καλούμενον περσιστὶ *πατίρ*, προσφέρεται ὁ καφὲς ἐντὸς μικροσκοπικοῦ κυathίσκου. Ὁ *καλυαντζής* (ὁ ἐπὶ τῆς καπνοσύριγγος) ὑποδεέστερος τοῦ *ἀμπντάρ* (ἀρχαιονοχόου) προσφέρει τότε εἰδὸς τι *τσιμπουκίου* μὲ μακρυτάτην σύριγγα. Τὸ τοῦ *ἀμπντάρ* ἀξίωμα, πολλάκις συγγεόμενον πρὸς τὸ τοῦ μαγείρου, τυγχάνει περιζήτητον, ὁδηγοῦν πολλάκις τὸν κάτοχον αὐτοῦ πρὸς τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν δόξαν.

Κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Σάχου καὶ τοῦ Μωάμεθ, ἐξηκοντὰς ἡγεμονιδῶν λαμβάνουσι μέρος εἰς τὸ βασιλικὸν γεῦμα. Τὰ φαγητὰ παρατίθενται ὡς συνήθως ἐπὶ πελωρίων δίσκων. Οὐδαμῶς λαμβάνων μέρος εἰς τὸ συμπόσιον ὁ μονάρχης, γονατίζει εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἐπιτραπέζιου ὀθόνης καὶ θεᾶται τρώγοντας τοὺς κεκλημένους του. Σύνθημα τοῦ γεύματος εἶνε ἡ ταχύτης· ὅστις ἐξ αὐτῶν καταβροχθίσας μετὰ μείζονος λαιμαργίας, ἐγερθὴ πρῶτος τῆς τραπέζης, ἀξιοῦται βλέμματος εὐνοικοῦ· ἐνὸς δ' ἐξ αὐτῶν δόντος τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως, οἱ λοιποὶ συγκεχυμένοι διὰ τὴν βραδύτητα των, ἀνεγείρονται ἀποτόμως, χαιρετίζουσι φέροντες πρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς χεῖρας ἀποστιλβούσας ἐκ λίπους, διότι ἀπαγορεύεται αὐτοῖς νὰ νυφθῶσιν ἐνώπιον τοῦ «Πόλου τῆς ἀνθρωπότητος» καὶ τοὺς βραχίονας ἔχοντες ἠνεωγμένους ὅπως μὴ κηλιδώσιν τὰς ἐπισήζοντες αὐτῶν στολάς, μεταβάνουσι καλπάζοντες πρὸς τὰς δεξάμενὰς τοῦ κήπου.

Εἰς ἐν τῶν οἰκογενειακῶν τούτων συμ-

ποσίων συνέβη ἐπεισδιδόν τι μαγειρικώτατον καταστὰν παροιμιῶδες εἰς τὰ χρονικὰ τοῦ χαρεμίου :

Εἶχεν ἀποφασισθῇ ὅπως οἱ συνδαιτημόνες τοῦ βασιλέως φάγωσι διὰ περονῶν, αἱ δὲ χανοῦμιναι παρασταθῶσιν εἰς τὸ περίεργον τοῦτο θέαμα κεκρυμμέναι ὅπισθεν ξυλίνου διαφράγματος· πλὴν πολὺ ἀπερίσκεπτος ἢ πολὺ ἐπεικὴς ὑπῆρξεν ὁ μονάρχης ! Αἱ γυναῖκες παρακολουθοῦσαι τὰς περιπετείας τοῦ θεάματος τούτου καὶ ἀνυπομονοῦσαι, ἀνατρέπουσι τὸ κινητὸν διαφράγμα καὶ ἐπιφαίνονται πρὸς τοὺς ἡγεμονίδας ἐν ὅλῃ τῇ λάμπει τῆς καλλονῆς των· φοβηθέντες οὗτοι τὰς συνεπείας τοσούτῳ σοδαρᾶς παραβιάσεως τῶν νόμων τοῦ Κορανίου, ρίπτονται πρηνῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης, κρύπτουσι τὰ πρόσωπα ἐντὸς τῶν φαγητῶν καὶ τῶν πιλαφίων, ἐνῶ ταῦτο χρόνως αἱ σεληνόμορφοι καλλοναὶ ἀφίπτανται ταχεῖαι πρὸς τὸ χαρέμιον.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁ Σάχης κατερχόμενος εἰς τὸν κήπον, δέχεται τοὺς ὑπουργοὺς του μετ' ὧν συζητεῖ τὰς ὑποθέσεις τοῦ κράτους κατὰ τὸν περιπατητικὸν τρόπον. Ἐκαστος βεβίρ πλησιάζει αὐτὸν ἀλληλοδιαδόχως, ἀναγινώσκει τὰ τηλεγραφήματα τῶν διοικητῶν καὶ υποβάλλει τὰς αἰτήσεις πρὸς ἃς ὁ βασιλεὺς ἀπαντᾷ αὐτοστιγμαί, ἐκτὸς ἐὰν ἡ ὑπόθεσις τυγχάνῃ μεγάλῃς σπουδαιότητος. Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν ὑπουργῶν παρουσιάζονται οἱ υἱοὶ τοῦ Σάχου οἱ ἐδρεύοντες ἐν Τεχεράνῃ, ἢ οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ διατελῶσιν εἰς εὐνοϊκὰς μετὰ τοῦ πατρὸς σχέσεις καὶ ὡς ἐκ τούτου ἠναγκασμένοι νὰ ἐπιχειρῶσι συχνὰ εἰς τὴν πρωτεύουσάν ταξείδια. Οἱ ἐπισημότεροι τούτων εἶνε ὁ *Ζελλέ-Σουλτάν* (ἡ σκιὰ τοῦ Σουλτάνου), διοικητὴς τοῦ *Ιρακάντζεμ*, ἔχων ἡλικίαν τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν, διὰ δὲ τὴν ταπεινὴν τῆς μητρὸς γέννησιν ἀποκλεισθεὶς παντὸς ἐπὶ τοῦ θρόνου δικαίωματος· ὁ *Βαλνὰτ* ἢ *Διάδοχος*, ἡλικίας τριάκοντα πέντε ἐτῶν καὶ ἐμπεπιστευμένος, ὡς πάντες οἱ ἐπίδοξοι κληρονόμοι τοῦ στέμματος, τὴν διοίκησιν τοῦ *Ἀζερμπαϊτζάν*· ὁ *Ναγέμπ-Σαλτάρ* τέλος, ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, ὁ ἀγαπητὸς τοῦ Ναρεδδίν υἱός, ὁ οὐδέποτε ἀπομακρυνόμενος τῆς πρωτεύουσας.

Ὁ πρεσβύτερος καὶ ὁ νεώτερος τῶν ἡγεμονιδῶν τούτων εἰσὶ συχνάκις ὁρατοὶ τῷ λαῷ καὶ τοῖς ξένοις, οἵτινες εἶνε σχεδὸν πάντοτε εὐπρόδεκτοι παρ' αὐτοῖς ἥττον εὐπρόσιτος ὁ δεύτερος, ἐρεϊδόμενος ἐπὶ τοῦ

κλήρου, συνδυάζει, ὡς λέγεται, τὸν πνευματικὸν ζῆλον θρησκομανοῦς πρὸς ὑπερμετρον διὰ τὰς ἀπολαύσεις τοῦ χαρεμίου κλίσιν. Ὁ γυναικωνίτης τοῦ *Βαλνὰτ* λέγεται τριπλάσιον κεκτημένος πληθυσμὸν τοῦ βασιλικοῦ. Τέσσαρες μικροὶ πρίγκηπες, ὁ εἰς τῶν ὁποίων μόλις εἶνε τετραετής, προσέρχονται ἐπίσης ὅπως ὑποβάλλωσι τὰ σέβη των τῷ πατρί. Ἐπονται τούτοις οἱ γαμβροὶ : ὁ *Μοαίρε* (νομισματογνώμων), ὁ *Ἰμάρ-Τζουμά*, ἀρχηγὸς τοῦ κλήρου τῆς πρωτεύουσας καὶ ὁ *Ἐτεζάτ-Ντοβλέτ*, διοικητὴς τοῦ *Κούμ*.

Πλὴν οὐδενὸς τὸ ἀξίωμα καὶ ἡ θέσις δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰ τοῦ *Με.λι-Ντζέκ* (τοῦ μικροῦ πυργίτου), τοῦ νῦν εὐνοουμένου τοῦ Σάχου. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ, Κοῦρδος βραχυτάτου ἀναστήματος, ἐκτελῶν ἐν τοῖς ἀνακτοροῖς τὴν ταπεινὴν τοῦ *φεράχ-καλβέτ* (βοηθοῦ τοῦ θαλαμηπόλου) ὑπηρεσίαν, ἔλαβεν εἰς γάμον τὴν ἀδελφὴν *μαλακτρίας* τινὸς τοῦ βασιλέως, νάνου καὶ ταύτης τὸ ἀνάστημα. Ἐκ τῶν πυγμαίων τούτων ἐγεννήθη ὁ *Με.λι-Ντζέκ*· ἦτο διετὴς ὅτε τὸ πρῶτον ὠδήγησαν αὐτὸν εἰς τὰ ἀνάκτορα : τὸ βραχὺ τοῦ ἀναστήματος του, ἡ ζωρότης του, αἱ παιδιαὶ του κατέθελξαν τὸν βασιλέα εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε διέταξε νὰ παραλάβωσιν αὐτὸν ἐν τῷ γυναικωνίτῃ. Καὶ ὁ *Με.λι-Ντζέκ*, θωπευόμενος ὑπὸ τῶν γυναικῶν, κολακευόμενος ὑπὸ τῶν εὐνοούχων, καθίστατο ιδιότροπος, πείσμων, αὐθάδης... καὶ ὁ Σάχης ἐνηθύνετο· ἐὰν παρέβαινε ἀφρόως τὴν αὐστηράν τῆς Αὐλῆς ἐθιμοτυπίαν ὁ Σάχης ἐπληροῦτο ἀγαλλιάσεως. Αὐξανούσης τῆς πρὸς τὸν «Μικρὸν Πυργίτην» εὐνοίας, ἐμεγαλύνετο καὶ ἡ θέσις τῶν γονέων του. Ἡ *μαλάκτρια* προῦδιδάχτετο εἰς οἰκονόμον τοῦ ἱματισφυλακίου, ἐνῶ ὁ πρῶν βοηθὸς τοῦ θαλαμηπόλου, μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος, ἀνῆρχετο τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην, πᾶσας τὰς βαθμίδας τῆς στρατιωτικῆς ἱεραρχίας..... τοῦ παιδὸς προπορευομένου πάντοτε ἐν τῇ ὁδῷ τῆς δόξης.

Ἐσχάτως προεβιβασθεὶς εἰς στρατηγὸν πρώτης τάξεως, ὁ *Μικρὸς Πυργίτης*, εἶνε σήμερον ἀρχηγὸς ἡγεμονικοῦ Οἴκου, στοιχίζοντος εἰς τὸν Σάχην ὑπὲρ τὰς τριακοσίας χιλιάδας φράγκων· ἔχει ἵππους, εὐνούχους, στρατιωτικὴν μουσικὴν ἀπαρτιζομένην ἐκ παιδιῶν τοῦ ἀναστήματος του καὶ φέρεται πρὸς τοὺς διὰ ζηλοτύπου βλέμματος θεωροῦντας αὐτὸν καὶ ἐν τοῦταις πληροῦντας δώρων καὶ τιμῶν

πορφυρογεννήτους ἡγεμονίδας ὡς ἴσος πρὸς ἴσους. Καὶ ἡ εὐνοουμένη αὐτὴ ἡναγκάσθη νὰ ταπεινωθῇ πρὸ τῆς οἰκονόμου τοῦ ἱματιοφυλακίου, τὸ γυναικεῖον ἐνδυμα τῆς ὁποίας φαίνεται στερεῶς συνερραμένον μετὰ τῆς ὀλοχρύσου στολῆς τοῦ μικροσκοπικοῦ ἀνεψιοῦ της. Καὶ οἱ μὴ φοβούμενοι τὸ παιδίον, φοβοῦνται τοὺς δοξομανεῖς οἵτινες δύνανται νὰ καταστήσωσιν αὐτὸ ὄργανον τῶν ἐπιθυμιῶν των.

Ἐν ταῖς τελευταίαις εἰδήσεσιν ἡγγέλονται ὡς ἐπικείμενοι οἱ ἀρραβῶνες τοῦ Μικροῦ Πυργίτου μετὰ τῆς νεωτάτης τοῦ Σάχου θυγατρὸς. Θὰ συγκατανεύσῃ ἄρα γε ὁ *Meli-Nizik* εἰς τοιαύτην τινα ἔνωσιν; Ἀμφιβάλλω, γνωστοῦ ὄντος τοῦ ἰδιορρυθμοῦ χαρακτήρος του. Ἡμέραν τινα μὴ θέλων νὰ ἀφήσῃ τοὺς μουσικούς του ὅπως ὑπᾶρχῃ πρὸς τὸν ζητοῦντα αὐτὸν βασιλέα, ἀνθίσταται ἐπιμόνως πρὸς τοὺς θέλοντας νὰ τὸν βιάσωσι καὶ ἀναγκάζει τὸ ὄρος νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτόν. Τῇ ἐπαύριον, ὡθεὶ ἀποτόμως τὸν βασιλέα ἐπὶ τῶν ὤμων τὸν Σάχην ὃν οὐδεὶς δύναται νὰ ἐγγίσῃ—ἀρπάζει πτερόν τι τὸ ὅποιον ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα ὁ τὰ πάντα ἐξ αὐτοῦ ἀπεκδεχόμενος μονάρχης καὶ φέρων τὸ λάφυρόν του τρέπεται εἰς φυγὴν. Προκειμένου περὶ τῶν εὐχῶν τοῦ νέου ἔτους, δεικνύει οὗτος πρὸς τὴν *Πυξίδα τοῦ Σύμπαντος*¹ τὸ μικρὸν αὐτοῦ καὶ ροδόχρουν γλωσσίδιον.

Ῥυθμίσας οὕτω λεπτομερῶς τὰ τῆς πολιτείας ὁ Νασιρεδδίν, ἀποδεχθεὶς τὰς προσρήσεις τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ διασκεδάσας μετὰ τοῦ *Meli-Nizik*, ἐξέρχεται τῆς πόλεως ἐφιππος, συνοδευόμενος ὑπὸ πομπῶδους καὶ πολυαριθμοῦ φρουρᾶς. Ὅτε μὲν μεταβαίνει εἰς *Ντοχαμιπε* ἔνθα ζῶσιν οἱ λέοντες, οἱ τίγρεις καὶ οἱ πίθηκοι αὐτοῦ. Ὅτε δὲ λαμβάνει τὴν πρὸς τὸ *Κάσρ-Καριζάρ* ἄγρουν, ὅπερ, ὡς τὸ ἀνάκτορον τῶν Βορομαίων² νήσων εἶνε ὠκοδομημένον ἄνωθεν κήπων ἐπικειμένων ἀλλήλοις, ἣ διευθύνεται πρὸς τὸ ἱερόν τέμενος τοῦ Σάχου *Ἀμπτοῦλ-Ἀζίμ*, ὁ χρυσοῦς θόλος τοῦ ὁποίου διακρίνεται ἐν μέσῳ τῶν σκιερῶν πλατάνων. Προπορεύεται μόνος ὁ βασιλεὺς, ἀφῆνων ὀπισθεν, εἰς πολλῶν βημάτων ἀπόστασιν, τὴν φρουράν του.

Ὁλόκληρος ἡ Περσία λαμβάνει γνῶσιν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἡ κακοκαιρία στερεῖ τὸν Σάχην τοῦ καθημερινοῦ αὐτοῦ ἱππευτικοῦ περιπάτου. Κηθέμενος ὁ Νασιρεδδίν πρὸ τοῦ σύμματος τὸ ὅποιον παρεχώρησεν αὐτῷ ὁ ἀγγλικὸς τηλεγράφος τῶν Ἰνδῶν, ἀπευθύνει πρὸς τοὺς διοικητάς του ἐρωτήσεις, προσπαθεῖ νὰ συλλάβῃ ἐπ' αὐτοφῶρῳ ἀντιφάσκοντας πρὸς ἑαυτοὺς καὶ μετ' ὁξυνοίας ἐκτάκτου ἐρμηνεύει τὰ ὑπ'

αὐτῶν λεγόμενα καὶ μαντεύει ὅσα τῷ ἀποκρύπτωσιν. Αἱ παγεραὶ καὶ χιονώδεις ἡμέραι ἐπιφυλάσσονται εἰδικῶς διὰ τὰς συνεντεύξεις μετὰ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Τουρκίας, προγᾶστορος Κωνσταντινουπόλιτου, ἐφ' οὗ ὁ βασιλεὺς ἐκδικεῖται τὰς ἀκαταπαύστους διαφορὰς τὰς ἀναφουρέας μετὰ τῶν δύο μουσουλμανικῶν ὑπουργείων, τῶν δύο τούτων ἀντιπάλων ἀδελφῶν, τοῦ ἐνός *σουρράου*¹ ὀρθοδόξου, τοῦ ἐτέρου ἀδιαλλάκτου σχισματικοῦ.

Εἴτε συνδιαλέγεται μετὰ τῶν σατραπῶν του, εἴτε ἐξερεθίζει τὸν Ἀντιπρόσωπον τοῦ Ἀρχηγῶν τῶν Πιστῶν², εἴτε περιπατεῖ εἰς τὰ περίξ τῆς πόλεως, ὁ Νασιρεδδίν ἐπανέρχεται πάντοτε εἰς τὸν γυναικωνίτην του πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης πᾶσα ὑπόθεσις καὶ φροντίς ἀναβάλλεται διὰ τὴν ἐπιούσαν.

Ἀμέσως αἱ χανούμισαι περιστοιχίζουσιν αὐτόν, προσαγορεύουσι διὰ τῶν σεβασμιωτέρων ὀνομάτων, διαπνυθάνονται τὰ τῆς υγείας του καὶ πίπτουσι γονυκλινεῖς εἰς τὴν θέσιν τάσσει ἐκάστην αὐτῶν ἡ βασιλικὴ εὐνοία, οἱ τίτλοι καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς. Φέρουσι τότε τὸ προανάκρουσμα, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ γεύματος συνιστάμενον ἐκ καρπῶν ἐμβεβηχτισμένων ἐντὸς ζωμοῦ λεμονίου, ἐξ ὀπωρῶν διατηρουμένων ἐντὸς ὄξους, χαδιαρίου, δαμασκηνῶν καὶ ξηρῶν βερυκόκκων. Δύο μετὰ ταῦτα ὥρας παρατίθεται τὸ δεῖπνον συνιστάμενον ἐκ τῶν αὐτῶν σχεδὸν καὶ τὸ γεῦμα ἐδεσμάτων. Ὁ Σάχης, περικυκλούμενος ὑπὸ τῶν γυναικῶν του, βαυκαλιζόμενος ὑπὸ τῶν ὀπισθεν παραπετάσματος ἐκτελουμένων περσικῶν μελωδιῶν, τρώγει μόνος, ἐκτὸς ἂν ἔχῃ τὴν ἐκτακτὸν εὐγένειαν νὰ προσφέρῃ τῇ εὐνοουμένῃ σφαιρίδιον ζυμωθέν διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ βασιλικῶν χειρῶν καὶ σχηματισθὲν ἐκ τῶν παντοίων πρὸ αὐτοῦ συσσωρευμένων ἐδεσμάτων.

Περὶ τὴν ἐνδεκάτην αἱ χανούμισαι ἀποσύρονται ἐκάστη εἰς τὸ ἴδιον διαμέρισμα, ἐνθ' αἱ τρεῖς *μαλάκτριαι* εἰς τὰς ὁποίας εἶνε εἰδικῶς ἀνατεθειμένη ἡ φροντίς νάποκοιμίζωσι τὸν Νασιρεδδίν, παραλαμβάνουσιν αὐτόν, ἀπεκδύουσιν ἐν μέρει, καλύπτουσι τὴν κεφαλὴν του διὰ σκούφου ἐκ ρομβοειδοῦς ὑφάσματος, ἐξαπλοῦσιν αὐτόν ἐπὶ δύο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου ἀπερριμένων στρωμνῶν, ἐκτείνουν ἐπ' αὐτῶν σινδόνας λευκὰς καὶ ἐλαφρὰ καλύμματα, μεθ' ὅ ἀρχονται ἐπιδαφιλεύσασθαι αὐτῷ τὰς ὑπηρεσίας των. Λαμβάνουσιν κατὰ πρῶτον τοὺς γυμνοὺς τοῦ πόδας, τὰς χεῖρας καὶ τὴν

κεφαλὴν ἐκτελοῦσιν ἐπ' αὐτῶν ἐλαφρὰς ἐντριβὰς· ὀλίγον κατ' ὀλίγον αἱ θωπεῖαι καθίστανται ἀπαλώτεραι, ἀκροθιγῶς ἀπτονται τῆς ἐπιδερμίδος... παύουσιν... Ὁ Σάχης ὁ Σάχης ἀποκοιμᾶται... Ὁ Σάχης τῶν Σάχης ἀποκοιμήθη... ὅχι... κινεῖται... ἀφυπνίζεται... καὶ αἱ μαλάκτριαι ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ ἐπαναλαμβάνουσιν τὸ ἔργον των.

Ἡ τιμητικὴ ὑπηρεσία τῆς ἐπαγρυπνήσεως διαρκούσης τῆς ἀναπαύσεως τοῦ Βασιλέως εἶνε ἀνατεθειμένη εἰς γυναῖκας ὠρίμου ἡλικίας καὶ σοβαρὰς. Τὰ ἐμπεπιστευμένα ταῦτα πρόσωπα, βλέποντα τὸν μονάρχην κατὰ μόνας, ἀνευ μαρτύρων, μετὰ τὸ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως εὐρισκόμενον, δύνανται νὰ ἐμπνεύσωσιν αὐτῷ ἀποφάσεις ἢ νὰ ὑποβάλωσιν αἰτήσεις. Εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν ἀποδίδει ἡ *Ανιζέχ-Νιοβλέτ*, μεταρρυθμίσεις τινὰς διὰ τὰς ὁποίας παραπονεῖται. Μυστήριον καὶ ἐχεμύθεια.

Ὅταν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἀποδιώξαν τὰ νυκτερινὰ σκότη, ἐπανακτήσῃ τὸ περσικὸν ἔδαφος, ὁ Νασιρεδδίν ἀποφεύγει πλέον πᾶσαν δολίαν παραίνεσιν. Εὐφυῆς, παρατηρητικὸς, ὑποπτος ὡς Ἀνατολίτης, ἐξιχνιάζει καὶ ματαιοὶ πᾶσαν πρὸς καταδολίευσίν του ἀπόπειραν. Ἀκροᾷται μετὰ προσοχῆς τοὺς λόγους τοῦ μεγάλου βεζίρου, τοῦ ὁποίου ἐν τούτοις ἡ ἐπιρροή οὐδέποτε παρεκβαίνει τὰ ὑπὸ τοῦ κυρίου του κεχαραγμένα ὅρια.

Ἐκπλήσσεταί τις ἐνίοτε διὰ τὴν εὐκολίαν, μεθ' ἧς ὁ Νασιρεδδίν ἀπέρχεται τοῦ κράτους του καὶ ἀπορεῖ εἰς ὁποῖόν τι αἰσθημα νὰ ἀποδώσῃ αὐτήν. Εἰς φυλὴν νομαδικὴν ἀνέκων, νομάς καὶ αὐτὸς ἐκ παραδόσεως, ὡς οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί του, ἔρχεται εἰς Εὐρώπην καθ' ἑκάστον ἔθδομον ἢ ὀγδοὸν ἔτος, ὡθούμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ μεταβάλλῃ διαμονήν, ὑπὸ τῆς περιεργείας τοῦ νὰ ἴδῃ καὶ γνωρίσῃ ἐκ τοῦ πλησίον τοὺς ἐξαδέλφους τοῦ βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης, ὑπὸ τῆς φροντίδος τοῦ νὰ κρίνῃ τὴν πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν κατάστασιν τῶν ἐθνῶν τῆς Δύσεως. Πλὴν ἐπισκέπτεται ἡμᾶς, ἐμπορούμενος τὴν ἀμετάκλητον πρόθεσιν ὅπως μὴ παρενοχληθῇ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ καὶ ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει ὑπὸ τῶν καθεστῶτων τῶν ξένων ἐθνῶν. Τὰ ἀπομνημονεύματά του συνταγμένα ἐν εἰδῇ ἡμερολογίου, ἀναφέρουσι πᾶν ὅ,τι ἤκουσε, πᾶν ὅ,τι ἐπραξε, πᾶν ὅ,τι εἶδεν ἢ ἐνευ οὐδενὸς σχολίου, οὐδεμιᾶς προσωπικῆς κρίσεως ἢ ἐκφράσεως ψόγου ἢ θαυμασμοῦ. Ἐπιθυμεῖτε νὰ γινώσκωσιν ὑμῖν ἐν περιλήψει τὰς ἐντυπώσεις αἱ ἐκ τῶν πρὸς τοὺς διαφόρους βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης ἐπισκέψεων του ἀπεκόμισεν; Πληρὲς μεγαλείου καὶ ἄξιον σεβασμοῦ ἐφάνη αὐτῷ τὸ ὀγκῶδες σῶμα καὶ τὸ εὐσταλὲς ἀνάστημα τοῦ Τσάρου: «Ἀνθρώπος μὲ γερὰ κόκκαλα», σημειοῖ ἐν τῷ ἡμερολογίῳ του. Γουλιέλμος ὁ Β', μῶλον ὅτι εἶνε κάτοχος τοσούτων στρατευμάτων καὶ τῆλε,

¹ Προσωπομύται τοῦ Σάχου πᾶσαι αὗται: Πόλος τῆς Ἀνθρωπότητος, Πυξὶς τοῦ Σύμπαντος κ.τ.τ.

² Νῆσοι τῆς Μεζζονος λίμνης ἐν Ἰταλίᾳ γραφικώταται. Μία ἐξ αὐτῶν, ἡ Isola Bella, σχηματίζεται ἐκ δέκα ἐπικειμένων ἀλλήλοις καταφύτων ἀνδρῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑψοῦται ἀνάκτορον. (Σ.Μ.)

¹ Καλοῦνται οὕτω παρὰ τοῖς Μωαμεθανοῖς οἱ ἀναγνωρίζοντες ὡς νομίμους τοῦ Μωάμεθ διαδόχους τοὺς τρεῖς πρώτους καλῖφας Ἀμπουμπεκρ, Ὁμάρ καὶ Ὀτμάν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς σχισματικούς, τοὺς μόνον τὸν τέταρτον καλῖφην Ἀλῆν παραδεχομένους. Οἱ Τοῦρκοι ἀνέχουσιν εἰς τοὺς πρώτους, οἱ Πέρσαι εἰς τοὺς δευτέρους.

² Ἀποκαλοῦσιν οὕτω οἱ Τοῦρκοι τὸν Σουλτάνον. (Σ. Μ.)

βόλων, φαίνεται αὐτῷ εὐτελής, ἀνήσυχος, νευρικός, ἐστερημένος γοήτρου καὶ μεγαλείου. Ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας ταράσσει τὰς ἀνατολικὰς αὐτοῦ προλήψεις· ἐκτιμᾷ μὲν τὴν μεγάλην σύνεσιν καὶ οὐδὰμῶς διαμφισβητεῖ τὴν ἰκανότητά της, ἀφ' οὗτο μάλιστα ἐμμέσως ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ ποτίσῃ τὰς δαπάνας τῶν λαμπρῶν ὑποδοχῶν ὧν ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπῆρξεν ὁ ἥρωας, ἐπιβιβάζουσα σύμβολον ἐπαχθεστάτην διὰ τὴν Περσίαν, ἥτις ἄλλως διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν Ἀγγλικῶν ἐμπορευμάτων, ἦτο ἤδη κατεστραμμένη οικονομικῶς, ἀλλ' ὁπωσδήποτε ἡ ἀνάστα τῆς μεγάλης Βρετανίας εἶνε γυνὴ καὶ οὐδέποτε ὁ Σάχης θὰ ἐννοήσῃ ὅτι εἶνε δυνατόν ἄνδρες νὰ κυβερνῶνται διὰ χειρὸς ἀγνοούσης νὰ βαστάσῃ ὄπλον ἢ νὰ χειρισθῇ ξίφος. Ἡ μαρμαρίνη ψυχρότης τὸ ἀκαμπτον ὕψος τοῦ προέδρου Κερνῶ, τὸ ὀλιγόλογον αὐτοῦ πρὸ πάντων προῦκάλεισαν τὴν ἐκπληξιν τοῦ Σάχου.

Ἀπασῶν δ' ἐν γένει τῶν πρωτευουσῶν τῆς Εὐρώπης προτιμᾷ τοὺς Παρισίους. Εὐχαριστοῦσιν αὐτὸν ὁ οὐρανὸς καὶ τὸ κλίμα των, αἰθριώτερον καὶ εὐκραέστερον τῶν τοῦ Λονδίνου, τοῦ Βερολίνου ἢ τῆς Πητρούπολεως, τέρπουσιν αὐτὸν αἱ εἰλικρινεῖς καὶ ἐγκάρδιοι ὑποδοχαί, ἐνθουσιάζει αὐτὸν τὸ ἥπιον καὶ εὐγενὲς τῶν ἡθῶν καὶ ἐναδρύνεται ἐπὶ τῷ ἐνθουσιασμῷ ὃν διήγειρεν ἡ ἐκεῖθεν διάβασίς του. Ὁ Νασρεδδὶν ἐν τούτοις εὐρισκόμενος ἐν μέσῳ ἡμῶν τῶν Εὐρωπαίων, ταχέως αἰσθάνεται ἑαυτὸν νοσταλγοῦντα καὶ μίαν ἔκτοτε τρέφει ἐπιθυμίαν νὰ ἐπανέλθῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα, νὰ ἐπανίδῃ τὸ προσφιλὲς ἐκεῖνο Ἰράν¹ τοῦ ὁποῦ καὶ ὁ Ἀλλάχ αὐτὸς θὰ ἐπέθυμει νὰ βασιλεύσῃ, ἐὰν συγκατένευσεν ἐνίοτε νὰ ἐπιχειρῇ τοιαύτας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκδρομάς. Ἔσχον ἄρα γε διὰ τὴν Περσίαν ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τὰ ταξείδια ταῦτα τοῦ βασιλέως; Ναὶ καὶ ὄχι.

Ἀφ' ἐνὸς μὲν ὁ Σάχης κοσμεῖ τὴν Τεχεράνην διὰ νοσοκομείων καὶ σχολείων ἐν

οἷς οἱ μαθηταὶ πληθύνονται, προστατεύει τὰς χριστιανικὰς ἀποστολάς καὶ παρέχει ἐπιχορηγήσεις ταῖς Ἀδελφαῖς τοῦ Ἑλέους, ἀφ' ἑτέρου ὁμῶς ἀφῆνων ὅλως ἐλευθέραν τὴν εἰσαγωγὴν τῶν εὐρωπαϊκῶν προϊόντων, εἰσάγων μάλιστα αὐτὸς οὗτος ταῦτα ἐν τῷ χαρμῷ, καταστρέφει τὴν ἐγγύριον βιομηχανίαν. Χθὲς ἔτι τὸ μονοπώλιον τοῦ καπνοῦ παρεχωρεῖτο εἰς ἄγγλον ἀξιωματικὸν τῆς οἰκονομίας καὶ ἐπρόκειτο νὰ συστηθῇ ἐν Τεχεράνῃ Τράπεζα τῆς ὁποίας τὸ συμβούλιον ἐδρεύει ἐν Λονδίῳ.

Ἡ Ρωσία, ἐπιβιβάζουσα ἄλλοτε τῷ Σάχῃ τὴν συνθήκην τοῦ *Τουρκμενκαῦ*, δυνάμει τῆς ὁποίας τὰ εὐρωπαϊκὰ ἐμπορεύματα εἰσαγόμενα εἰς Περσίαν ὑπόκεινται εἰς βαρύτερον τελωνειακὸν δασμὸν, ἀνεγνώρισεν ἤδη τὸν κίνδυνον. Φοβεῖται μήπως οἱ Ἀγγλοι, καταστρέφοντες οἰκονομικῶς τὴν Περσίαν, κηρύξωσιν εἰς κατὰστασιν χρεωκοπίας τὸν ὀφειλέτην του, καὶ θέλουσα νὰ προλάβῃ καταστροφὴν μέλλουσαν νὰ ἔχῃ δι' αὐτὴν σοβαρὰς συνεπειάς, ἔπεμψε πρὸ τινος χρόνου ἔκτακτον ἀπεσταλμένον εἰς Τεχεράνην· εἰς αὐτὸν νῦν ἀπόκειται νὰ ὑποδείξῃ τὸ βέλτερον, νὰ πείσῃ τὸν Σάχην ὅπως καταστρέψῃ τὰς νεωστὶ ὑπογραφείσας συμβάσεις καὶ ἀντικαταστήσῃ τὰ τοὺς τελωνειακοὺς δασμοὺς ἀφορώντα ἐδάφια τῆς συνθήκης τοῦ *Τουρκμενκαῦ*, δι' εὐνοϊκωτέρου δασμολογίου. Μεταξὺ τῆς φαλαίνης καὶ τοῦ ἐλέφαντος ἡ Γαλλία δὲν πρέπει νὰ θέσῃ τὸν δάκτυλον.

Ὅποια ἄλλως τε προσόντα, ὁποίας ἀρετὰς ἀπαντᾷ τις παρὰ τῷ Νασρεδδίν, τῷ ἀπολύτῳ τούτῳ δεσπότη, τῷ αὐτοκράτορι τούτῳ ὃν οὐδεὶς περιορίζει χαλινός. Ὅποια λεπτότης καὶ εὐαισθησία παρὰ τῷ νομάδι τούτῳ!

Κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον τοῦ 1870 ἀφικνεῖται εἰς Τεχεράνην ἡ εἰδήσις τῶν πρώτων ἡμῶν συμφορῶν. Ἐκπληκτος ὁ Σάχης, ἀκροᾷται μετ' ἀγωνίας τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἐφημερίδων, τῇ γινομένης αὐτῷ συνήθως ὑπὸ τοῦ στενοῦ φίλου του, τοῦ ἱατροῦ Τολοζάν.

Ὅτε τῇ ἐπαύριον ὁ γάλλος ἱατρός παρουσιάζεται ὅπως ἐκτελέσῃ τὴν ὑπηρεσίαν του ταύτην, ἀντὶ τῶν ἐφημερίδων ἐγγερίζεται αὐτῷ, τῇ διαταγῇ τοῦ βασιλέως, ἡ ἐποποιία τοῦ Φιρδούζη.

«Ἀνάγνωσον τὴν Βίβλον τῶν Βασιλέων», λέγει αὐτῷ ὁ Νασρεδδίν.

Καθ' ὅλην δὲ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου, πρὸς Πέρσας πάντοτε ἀπετείνετο ὁ σάκκισ ἡθελε νὰ μάθῃ τὰ συνταράσσοντα τὴν Εὐρώπην σοβαρὰ συμβεβηκότα.

Κατὰ τὰς θλιβεράς ταύτας ἡμέρας ἐπίσης ἀπέστειλε τὸν μεγαλόσταυρον τοῦ Περσικοῦ Κράτους καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐν ἀδαμαντοκολλήτῳ πλασίῳ, πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν τῆς Γαλλίας.

Ὅτε ἐπευφήμει μονάρχην, πρὸς ὃν ἀκαταμάχητος συμπάθεια εἵλκυεν αὐτόν, εὐγνώμων καὶ δικαίως ἐπεδεικνύετο ὁ λαὸς τῶν Παρισίων.

ΙΩ. Α. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ

Τοῦ νεωστὶ ἀνακαλυφθέντος χειρογράφου τοῦ ἔργου τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηναίων ἐτοιμάζεται νέα ἔκδοσις παρὰ τοῦ κ. Κένυον, ἐφόρου τῶν χειρογράφων τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου, ὁ ὁποῖος ἐποίησεν τὴν πρώτην ἔκδοσιν. Κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἔκδοσιν ὁ κ. Κένυον θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς γενομένας παρατηρήσεις ἐπὶ τῇ πρώτῃ: ἔκδόσει. Ἐτοιμάζεται ἐπίσης καὶ ἀγγλικὴ μετάφρασις τοῦ ἔργου.

— Κατὰ τινὰ στατιστικὴν ἡ ἐτησία παγκόσμιος παραγωγὴ τοῦ καφφέ ἀνέρχεται εἰς 862,000 τόνων. Ἐκ τούτου πλέον τοῦ ἡμίσεως παράγει ἡ Βραζιλία. Ἡ Εὐρώπη, ἐκτὸς τῆς Ἀγγλίας, καταναλίσκει 430 χιλ. τόνων. Ἡ Ἀγγλία 14 χιλιάδας.

— Τὴν 6ην Φεβρουαρίου 1891 συνεπληρώθησαν χιλία ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου Φωτίου τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὅστις ἀγωνισθεὶς θαρραλέως κατὰ τῶν ἀξιώσεων τοῦ παπισμοῦ, ἔσωσε τὸν Θ'. αἰῶνα τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τῆς εἰς τὸν Πάπαν ὑποδουλώσεως καὶ διετήρησεν οὕτω τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀγνότητα.

— Λέγεται ὅτι ἰδρύεται ἐν Ἀθήναις Ἰσπανικὴ Ἀκαδημία ἀνάλογος πρὸς τὰς ἡδὴ ὑφισταμένας ξένας ἀρχαιολογικὰς σχολάς. Ἡ Ἀκαδημία αὕτη θὰ ἀποτελέσῃ συμπλήρωμα ἀπαραίτητον τῆς ἐν Ρώμῃ πρὸ πολλοῦ ἡδὴ λειτουργούσης Ἰσπανικῆς ἀκαδημίας τῶν Καλῶν Τεχνῶν.

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Εἰς τὸ Λεύκωμα τῆς Κυρίας Μαρίας Προβελεγγίου.

Ἀκούσετε νὰ σᾶς τὸ 'πῶ κι' αὐτὸ τὸ παραμῦθι:

Ὅταν ἐτελειώσῃ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ἀπεκοιμήθη. Καὶ μέσ' ἔς τὸν ὕπνον τὸ βαθύ, ἔς τὸν ὕπνον ποῦ εἶχε πάρει Ἐπρόβαλε σὺν ὄνειρον ἡ εὐμορφία κ' ἡ χάρις. Σ' ἕνα κορμὶ παρθενικὸ συμμαζωμένον, ἀκέρια. Τὸ χρῶμ' ἀπὸ τὰ λούλουδα κ' ἡ λάμψις ἀπὸ τ' ἀστέρια. Καὶ τὸ τραγοῦδι ἀπ' τὰ πουλιά κ' ἡ μυρωδιά ἀπ' τὰ φούλια. Καὶ τὸ γλυκοτρεμουλάσιμα ἀπ' τῆς αὐγῆς τὴν πούλια. Κι' ὅλη ἡ εὐμορφία ποῦ ἐδκόρπισαν τ' ἀθάνατά του χέρια. Σ' ἕνα κορμάκι εὐρέθηκε συμμαζωμένον, ἀκέρια.

Κι' ὅταν ἐξύπνυνῃ ὁ Θεὸς βουλῆθηκε νὰ πλάσῃ Ἕνα κορμὶ σὺν τ' ὄνειρον ἔς τὴν ἐδική του πλάσι. Κ' ἐπῆρε κι' ἀπ' τὰ λούλουδα κ' ἐπῆρε κι' ἀπ' τὰ φούλια. Κ' ἐπῆρε κι' ἀπὸ τὰ πουλιά κ' ἐπῆρε κι' ἀπ' τὴν πούλια. Κ' ἐτσί ἡ γυναικὴ ἐπλάσθηκε ὅλη εὐμορφία καὶ χάρι...

Τὸ τελευταῖον πλάσμα τοῦ εἶδ' ὁ Θεὸς κ' ἐχάρη. Μ' ἀπὸ τὴ βιά του τὴν πολλὰ γιὰ νὰ τὴν ζωντανέσῃ. Δὲν ἐθυμήθηκε γι' αὐτὴν ἡμισὴ καρδιά νὰ κλέψῃ. Ἀπ' τοῦ Ἀδάμ τὰ στήθη.

Νομίζετε, κυρία μου, πῶς εἶνε παραμῦθι;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ